

Podstawy prawa karnego wykonawczego zajęcia nr 4

rok akademicki 2018/2019

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

System terapeutyczny

Zgodnie z brzmieniem art. 96 §1 kkw skierowanie do systemu terapeutycznego następuje z chwilą ustalenia dwóch okoliczności:

1. występowania u skazanego niepsychotycznych zaburzeń psychicznych, upośledzenia umysłowego, stanu uzależnienia (od alkoholu albo innych środków odurzających lub psychotropowych)
 2. lub niepełnosprawności fizycznej oraz wymogu „oddziaływania specjalistycznego, zwłaszcza opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej”
- ▶ Okoliczności te powinny być stwierdzone w następującej kolejności - **diagnoza jednostki chorobowej /zaburzenia** - a następnie jako konsekwencja zbadanie potrzeby objęcia skazanego profesjonalną pomocą.

System terapeutyczny

Zgodnie z brzmieniem art. 96 § 2 kkw karę pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym wykonuje się przede wszystkim w oddziale terapeutycznym o określonej specjalizacji.

- ▶ **Przepis ten konstytuuje istotną regułę dla postępowania ze skazanymi wymagającymi specjalistycznych oddziaływań.**
- Stwarza podstawę dla racjonalnej organizacji pracy terapeutycznej z uwzględnieniem podziału na węższe grupy skazanych, przydzielonych ze względu na rodzaj schorzenia, do odpowiadających ich potrzebom specjalistycznych placówek (oddziałów) terapeutycznych.

System terapeutyczny

W ramach polskiego systemu penitencjarnego wydzielono cztery typy takich oddziałów przeznaczone odpowiednio dla skazanych:

► **W ramach polskiego systemu penitencjarnego wydzielono cztery typy takich oddziałów przeznaczone odpowiednio dla skazanych:**

1. z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo
2. uzależnionych od alkoholu
3. uzależnionych od środków odurzających i substancji psychotropowych
4. niepełnosprawnych fizycznie

System terapeutyczny

Kategorie skazanych

- **Skazani niepełnosprawni fizycznie** : osoby kalekie, chronicznie chore, jeżeli te schorzenia wpływają w znacznym stopniu ograniczająco na wykonywanie różnorodnych funkcji ciała ludzkiego.
- **Również skazani w podeszłym wieku** - jeżeli naturalne funkcje ich organizmu są w znacznym stopniu i w sposób trwały ograniczony
- **Różnorodność cech i właściwości patologicznych** charakteryzujących skazanych, kierowanych do terapeutycznego systemu wykonywania kary pozbawienia wolności - przekłada się na wielość specjalności lekarskich i psychologicznych, które będą miały zastosowanie w tym systemie oddziaływania (**psychoterapie, psychokorekcja, psychoedukacja, rehabilitacja**)

System terapeutyczny

Do zadań w zakresie stosowania środków oddziaływania terapeutycznego należy:

- Zapobieganie pogłębianiu się nieprawidłowych cech osobowości,
 - Przywracanie równowagi psychicznej,
 - Kształtowanie umiejętności współżycia społecznego,
 - Przygotowanie do samodzielnego życia
- ▶ Są to właściwości człowieka i sposób postępowania mające bardzo duże znaczenie dla prawidłowego wykonywania kary i następnie pomyślnej readaptacji społecznej.

System terapeutyczny

Kodeks karny wykonawczy stara się dopomóc w prowadzeniu postępowania leczniczego, oddziaływania psychologicznego wobec skazanych poprzez:

- **Dostosowanie wykonywania kary pozbawienia wolności - tj. zatrudnienia, nauczania i stosowania zasad higieny i opieki sanitarnej do wymagań skutecznego leczenia i oddziaływania terapeutycznego**
- **Są to odstępstwa w wykonywaniu kary, które nie naruszają podstawowych praw skazanych, jak też celów, zasad i funkcji wykonywanej kary**

System terapeutyczny

Kodeks karny wykonawczy stara się pomóc w prowadzeniu postępowania leczniczego, oddziaływania psychologicznego wobec skazanych poprzez:

- **Dostosowanie wykonywania kary pozbawienia wolności - tj. zatrudnienia, nauczania i stosowania zasad higieny i opieki sanitarnej do wymagań skutecznego leczenia i oddziaływania terapeutycznego**
- **Są to odstępstwa w wykonywaniu kary, które nie naruszają podstawowych praw skazanych, jak też celów, zasad i funkcji wykonywanej kary**
- **Np. kształcenie lub organizowanie pracy osobom niepełnosprawnym - organizowane jest dla nich zatrudnienie w warunkach pracy chronionej**

System terapeutyczny

Jeżeli skazani wskutek wyleczenia lub istotnej poprawy stanu zdrowia nie wymagają już odbywania kary w systemie terapeutycznym, to wówczas:

- Są przenoszeni do odpowiedniego systemu wykonywania kary
- **Podstawę** do orzeczenia skierowania do systemu - powinny stanowić **badania osobopoznawcze** bądź dane zawarte w aktach sprawy karnej - zwłaszcza opinie biegłych psychiatrów lub psychologów

Badania osobopoznawcze, psychologiczne, psychiatryczne

Dobrowolne lub przymusowe

- Badaniom osobopoznawczym, psychologicznym, a także psychiatrycznym można poddać skazanego **za jego zgodą**.
- W razie braku zgody - **sędzia penitencjarny** może zarządzić przeprowadzenie badań bez zgody skazanego.
- Przymusowe badania mogą być też stosowane wobec sprawców młodocianych sprawiających trudności wychowawcze lub jeśli do nabycia prawa o warunkowe przedterminowe zwolnienie pozostało im co najmniej **6 miesięcy**

System terapeutyczny

Realizowany jest przede wszystkim:

- W 15 oddziałach terapeutycznych dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, jak też umysłowo upośledzonych
- Brak aktualnych danych dotyczących liczby skazanych z zaburzeniami psychicznymi - 12 lat temu było to ok 20 % uzależnionych od alkoholu, ok. 4 % uzależnionych od narkotyków, a także od do 8 % osadzonych z zaburzeniami psychicznymi
- W 2014 r. terapia skazanych uzależnionych była prowadzona w 15 więziennych oddziałach terapeutycznych łącznie dysponującymi 521 miejscami.
- W Polsce realizowana jest strategia tzw. Krótkich interwencji
- W Polsce funkcjonują tzw. Grupy samopomocowe - AA (Anonimowi Alkoholicy) i AN (Anonimowi Narkomanii) - w zakładach karnych i aresztach śledczych było 219 grup anonimowych alkoholików i 26 grup jeśli chodzi o anonimowych narkomanów
- W 2014 r. Systemach terapeutycznych pracowało 558 psychologów oraz psychiatrów.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- ▶ Ogromną rolę odgrywa kadra terapeutyczna i relacja terapeutyczna pomiędzy terapeutą, a pacjentem
- ▶ Pacjent- skazany nie może odnieść wrażenia, że jest do czegoś zmuszany- zawsze trzeba pozostawić miejsce na jakąś decyzję
- ▶ Niezależnie od motywacji pacjentów większość z nich w mniejszym lub większym stopniu bierze udział w tych zajęciach

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- ▶ System terapeutyczny jest postrzegany przede wszystkim w perspektywie szans i możliwości dla skazanych cierpiących na różnorakie dysfunkcje zdrowia psychicznego
- ▶ Specjalny charakter i rola jakie zostały mu przypisane= odmienna organizacja
- ▶ Wymaga wprowadzenia procedur specjalistycznych i zatrudnienia dodatkowego personelu fachowego (psychiatrów, psychologów i seksuologów)

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

